

Brățări din sârme torsionate și împletite, lățite la capete (secolele X–XV)

SILVIU OȚA, AUREL DRAGOTĂ, GABRIEL T. RUSTOIU

Prezentul studiu face o analiză a brățărilor torsionate și a celor împletite cu plăcuțe la capete. Prima parte prezintă istoricul cercetării în România. Urmează repertoriul descoperirilor sistematizat pe provincii, tipul descoperirilor, materialele de execuție și tehnicile utilizate. În funcție de tehnicile de execuție a corpului brățărilor, a formelor și decorului plăcuțelor au fost stabilite tipologia pieselor pentru teritoriul actual al României. Spre final, este realizată o cronologie relativă și una absolută a brățărilor, fiind luat în considerare în special și spațiul Bulgariei și Serbiei estice. Au fost clasificate astfel brățări care au corpul torsionat și cele cu corpul împletit. Primele cuprind trei mari tipuri și câteva subtipuri. Brățările care au corpul împletit cuprind și ele trei tipuri. În final, au fost stabilite ariile de difuzare cronologică și spațială a tipurilor de brățări stabilite în sud-estul Europei. În ceea ce privește brățările care au corpul torsionat, se disting mai multe arii sau zone de difuzare. Avem astfel un grup de brățări (Dinogetia) databil în secolele X–XI din Dobrogea, cu analogii în spațiul rusesc și Bulgaria. Urmează o brățară caracteristică zonei estice a Balcanilor datată în a doua jumătate a secolului al XIII-lea și începutul celui următor (Mihail Kogălniceanu). Cel de-al treilea grup este format de piesele din Moldova de la Oțeleni și Voinești, databile în a doua jumătate a secolului XIII. Un alt grup este contuit din piese din diferite regiuni ale României (Transilvania, Dobrogea, Moldova), datate din a doua jumătate a secolului al XIII-lea până la mijlocul celui următor (Păcuiul lui Soare, Amnaș, Voinești). Cel mai târziu grup este format de piesele de la Basarabi, Jiana Mare și piesele din Banat. Ele se datează la sfârșitul veacului al XIV-lea și probabil începutul celui următor. Lor li se mai adaugă și piese fără analogii directe cum ar fi cele de la Runcu (sec. XIII), Schela Cladovei (cca. 1325–1420). Brățările din sârme împletite, mai puțin utilizate, se concentrează în Oltenia la Gogoșu (sfârșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea) și Șușița (sfârșitul secolului al XIV-lea) și un exemplar în Moldova la Voinești (a doua jumătate a secolului al XIII-lea).